

Časopis Saveta inkorporacije za odnose sa inostranstvom iz Njujorka donosi ove članke:

a) u broju 4 (proleće) 1981:

Politika pouzdanog partnerstva — Helmut Schmidt;

Autor, kancelar Savezne Republike Nemačke, daje svoje viđenje današnjeg sveta sa posebnim osvrtnom na konfrontaciju i saradnju između Istoka i Zapada, nezavisnost i politiku nesvrstanosti i strukturu svetske ekonomije. Iznosi stav SR Nemačke u odnosu na SSSR i zemlje VU i daje predlog kako treba postupati da bi se izbegla svetska kriza.

Inflacija i američka moć — David P. Calleo;

Poslednjih godina, prema mišljenju autora, politika SAD trpi velike promene kako spolja tako i iznutra. Mnoge stvari se pod pritiskom događaja čine na brzinu. Poremećaj dolazi od inflacije unutar zemlje i stagnacije i popuštanja na spolnjem planu. Daje se analiza uzroka inflacije pedesetih godina i iznosi istorijat inflacije do danas.

Evropa i njena odbrana — Pierre Lellouche;

Analiza stanja odnosa između zemalja članica NATO i poremećaja zadnjih godina zbog neslaganja oko pojedinih važnih pitanja. Iznose se stavovi pojedinih članica po pitanju odbrane od VU i napominje da ni jedna zemlja u Evropi u slučaju eventualnog rata neće moći da proglasi svoju neutralnost. Naglasak je na jačanju kako konvencionalnih tako i nuklearnih snaga.

Evropsko-američki odnosi: Trajna kriza — Josef Joffe;

Od formiranja NATO pakta pa do Kubanske krize SAD su imale premoć u svetu. Evropske zemlje članice NATO bile su sigurne da ih SAD mogu štititi od VU. U poslednje vreme ovo poverenje opada, naročito posle Vijetnama, Irana i Avganistana. Odnosi među članicama postaju sve slabiji i svaka članica traži svoj put kako bi se zaštitila od sovjetske pretnje. Sve češće se čuje mišljenje da je Amerika daleko, na posebnom kontinentu.

Japanska bezbednosna politika i Sjedinjene Američke Države — Gerald L. Curtis;

Bivši japanski premijer Ohira izjavio je jula 1980: »Najfundamentalnija promena u međunarodnoj situaciji, koja se pojavila sedamdesetih godina, je bila kraj

američke superiornosti kako vojnički tako i ekonomski». Shodno takvom gledanju počela je da se menja i japanska politika, što se prvo odrazilo u ASEAN paktu. U članku se iznosi japansko gledanje na američke odnose sa SSSR i Kinom, japanski odnosi i politika prema Kini i SSSR-u. Analizira se veliko ulaganje i naponi Japana da stvori snažne oružane snage kako bi smanjio svoju zavisnost od SAD.

Preispitivanje politike nuklearnog neširenja — Gerard Smith i George Rathjens;

Mogućnost da još neka zemlja (ili čak teroristi) dođe u posed nuklearnog naoružanja bio je razlog za potpisivanje Ugovora o neširenju nuklearnog naoružanja. Istoriijat napora da američki kongres donese sličan zakon. Razlika između reaktora sa »teškom« i »lakom« vodom, mogućnost izdvajanja plutonijuma. Osnivanje tzv. Kluba snabdevača sirovinama, predlog za osnivanje međunarodnih skladišta za otpadni materijal. Slučaj Indije i Pakistana, mogućnost Izraela ili neke od arapskih zemalja da napravi nuklearnu bombu.

Nagli procvat izvoza žitarica: da li treba da bude ukroćen — Lauren Soth;

Istoriijat izvoza žitarica sa posebnim osvrtom na nagli uspon izvoza zadnjih dvadesetak godina. Predlog da hitno treba smanjiti proizvodnju a ujedno i izvoz žitarica iz SAD jer se primenom najmodernijih agrotehničkih mera koje obezbeđuju velike prinose ispošćuje zemlja, tako da postoji opasnost od opadanja proizvodnje ako se sa ovim nastavi. Autor smatra da će se više isplatiti da SAD investiraju novac i daju veštačko đubrivo, seme i tehničku pomoć zemljama u razvoju nego da nastavu sa daljim povećanjem proizvodnje.

b) u broju 5 (leto) 1981:

Etničke grupe i spoljna politika — Charles McC. Mathias, Jr.;

Amerikanci sebe smatraju narodom naroda. Analiziraju se najjače etničke grupe koje postoje u SAD i njihov uticaj na Kongres radi ostvarenja neke pogodnosti ili pomoći zemlji iz koje potiču. Zaključuje se da sve etničke grupe nemaju isti uticaj i da spoljna politika SAD često ostvaruje velike promašaje, baš zbog tog uticaja. Razmatra se kakva bi bila spoljna politika ako bi uticaj svih etničkih grupa bio isti i daje predlog da bi njihov uticaj na spoljnu politiku trebalo ograničiti.

Treći svet i američko-sovjetsko nadmetanje: Sovjetsko gledište — Henry Trofimenko;

U zadnje vreme, kako se smanjuje pomoć SAD zemljama »trećeg sveta« tako se povećava pomoć SSSR. Osnova na kojoj su počeli pregovori o ograničenju strategijskog naoružanja (SALT) bila je ponuda SAD da se zadrži *status quo* u strategijskom naoružanju a da SSSR za to garantuje *status quo* u »trećem svetu.« Kaže se da SSSR ovaj dogovor ne poštuje, a jedni druge napadaju zbog nepoštovanja sporazuma. Analiza sovjetske pomoći nekim zemljama i spremnosti obe sile na pregovore.

Regionalna politika: Prema politici SAD o palestinskom problemu — Walid Khalidi;

U članku se iznosi da i Reganova vlada, isto kao i Karterova, ostavlja za kasnije rešavanje palestinskog pitanja ne shvatajući da je to najurgentniji problem krize na Bliskom istoku od koga zavisi rešenje odnosa Izrael—Egipat i odnosa Izrael — ostale arapske zemlje.

*Nafta: Program rada za hiljadu-
devetsto osamdesete godine —*
Walter J. Levy;

U članku se analiziraju problemi svetske naftne ekonomije u osamdesetim godinama i da glavni napor treba usmeriti na usklađivanje vitalnih interesa zemalja izvoznica i zemalja uvoznica nafte. Takođe se analiziraju i konsekvence koje mogu nastati ako takvi naponi ne urode plodom i iznosi mišljenje da je vojna intervencija krajnje sredstvo koje bi se moglo primeniti.

Prestruktuiranje svetske ekonomije: druga runda — Hollis B. Chenery;

Autor iznosi svoje mišljenje da posle prve naftne krize 1973. godine svet nije shvatio veličinu problema, tako da je došlo ponovo do krize koja bi bila izbegnuta da se onda pristupilo njenom rešavanju. Gledište zbog čega ima nesloge između zemalja koje proizvode naftu i predlog da se sa okretanjem ka novim sirovinama vrlo lako može prevazići sadašnja kriza i smanjiti buduća zavisnost od volje proizvođača nafte.

Filipinski izgledi posle ukidanja vanrednog stanja — Carl H. Lande;

Dvadeset prvog septembra 1972. godine, pošto je dva mandata proveo kao predsednik Filipina, Ferdinand Markos je zaveo vanredno stanje i preuzeo vlast diktatora. Januara ove godine Markos je ukinuo vanredno stanje. U članku se daje istorijat razvoja Filipina pre i za vreme vanrednog stanja. Analiziraju se mogući pravci razvoja te zemlje.

nato review

Časopis informativne službe NATO pakta sa sedištem u Briselu, donosi ove članke:

a) u broju 3 (juni) 1981:

Odbrana: Povećane pretnje po bezbednost NATO zahtevaju neprekidan odgovor — general Bernard W. Rogers;

Autor, vrhovni komandant savezničkih snaga u Evropi, analizira u kojim sve borbenim sredstvima VU ima prednost nad snagama NATO, zaključuje da se ta razlika stalno povećava i zalaže se za što veća finansijska ulaganja članica NATO kako bi se te razlike što pre smanjile. Iznosi da je primarni zadatak ojačanje krila a posebno južnog evropskog vojišta.

Uzajamno smanjenje snaga: Bečki pregovori o uzajamnom smanjenju snaga posle sedam godina — ambasador Ernst Jung;

Kratak istorijat pregovora o uzajamnom smanjenju snaga (MBFR) u Beču sa iznošenjem stavova jedne i druge strane. Analiza pitanja po kojima se ne mogu složiti NATO i VU i kakva je budućnost ovih pregovora.

NATO i severna Evropa: Perspektive o nordijskoj ravnoteži — Stanley R. Sloan;

U članku se analizira geostrateški položaj i značaj nordijskih zemalja za odbranu severnog krila NATO. Uloga neutralnih zemalja — Finske i Švedske. Uloga Norveške u odbrani severnog krila NATO. Značaj Razgovora o ograničenju stratejskog naoružanja (SALT) po bezbednost nordijskih

zemalja. Zahtev da NATO zemlje moraju obezbediti svoju odbranu od napada VU u nordijskom regionu ali da i dalje treba da poštuju zahteve tih zemalja.

Politika: Norveška i Atlantski savez 1948—49. godina — Græthte Vaern;

Ovo je jedan iz serije članaka o istorijatu nastanka NATO koja je počela člankom »Željno rođenje alijanse« objavljenom u br. 3/79. U br. 2/81. objavljen je tekst »Poreklo severnoatlantske odbrambene saradnje: Norveška »atlantska politika 1940—45.« Ovaj članak se nadovezuje na prethodni i objašnjava kako i zašto je Norveška pristupila NATO paktu.

NATO projektilski sistem SEASPARROW: ključ za buduće uspešne kooperacione projekte — kontraadmiral F. A. J. C. van Duijnem;

Posle potapanja izraelskog broda (topovnjače) *Elat* 1967. godine NATO grupa za mornaričko naoružanje počela je da radi na multinacionalnom programu razvoja projektilskog sistema Seasparrow. Istorijski pregled rada na ostvarivanju ovog projekta sa predlogom da se zbog znatnih ušteda nastavi sa sličnim multinacionalnim projektima u razvoju naoružanja NATO.

Nuklearno naoružanje i sprečavanje rata — John Nott;

Članak predstavlja deo govora ministra odbrane Velike Britanije prilikom podnošenja predloga budžeta za odbranu za 1981. godinu, a odnosi se na britansko gledanje na ulogu nuklearnog naoružanja.

Military Review

Stručni časopis kopnene vojske SAD, pored stalnih rubrika objavljuje i ove članke:

a) u broju 7 (juli) 1981:

Skupljanje oluje u istočnim Karibima — potpukovnik David J. Andre;

Američki odnosi sa zemljama u regionu istočnih Kariba. Pregled skorašnjih događaja u tom regionu. Prisustvo oružanih snaga SSSR na Kubi. Uticaj Kube na susedne zemlje. Spekulacije autora o budućnosti tog regiona.

Saradnja doktrine i razvoja naoružanja — potpukovnik Andrew E. Andrews;

Autor iznosi tvrdnju da se danas prvo razvija naoružanje, pa tek onda prema tom naoružanju stvara doktrina i taktika. Neka razmišljanja o tome da li treba i kako spustiti nuklearne projekte (do 1 KT) do nivoa voda i šta bi sve pri tome trebalo rešiti. S obzirom na to da je razvoj doktrine i taktike kratkoročan a razvoj naoružanja dugoročan autor predlaže da se doktrina i taktika dovedu u mnogo bližu vezu sa razvojem naoružanja.

Masovne taktičke operacije sa malih visina — major Lawrence B. Wilkerson;

Analiza prednosti koje pružaju masovne vazdušnodesantne operacije sa malih visina. Pregled većih padobranskih desanata u drugom svetском ratu i njihova analiza. Predlog za dalje izučavanje moguće primene desantiranja sa malih visina u budućnosti.

Pogled na britanski pukovski sistem — potpukovnik Robert S. B. Watson;

Problem svih dobrovoljačkih plaćeničkih armija je regrutacija i zadržavanje vojnika posebno u borbenim rodovima. Opis uloge i organizacije britanskog sistema regrutacije i zadržavanje vojnika u OS kroz ostvarivanje celokupne životne karijere u samo jednoj jedinici. Predlog moguće buduće primene jednog dela tih postavki u OS SAD.

Pripreme za proboj — potpukovnik Richard S. Kent;

U dosadašnjoj taktici OS SAD vrlo malo pažnje se poklanjalo proboju iz okruženja, jer se stajalo na stanovištu da će do okruženja sopstvenih snaga ređe dolaziti. Ustanovljavanjem *Snaga za brze intervencije* tom pitanju se poklanja veći značaj. Opis priprema za proboj i samo izvođenje proboja.

I. F.